

In maart 1999 werd in *Geografie* de toen net verschenen en inmiddels vrijwel uitverkochte *Topografische Gids van Nederland* besproken.

De auteur, Frank van den Hoven, was ook de uitgever ervan.

In 2001 verscheen een andere kolossale publicatie van zijn hand:
een regionaal handboek van West-Brabant.

Buurtschappen

staan centraal in handboek West-Brabant

Anderhalf jaar na de oorspronkelijk aangekondigde datum zag medio 2001 *Op ontdekkingstocht door West-Brabant: Baronie en Markiezaat* het licht. De vertraging is begrijpelijk. In het boek, bijna duizend dichtbedrukte pagina's, zit een onvoorstelbare hoeveelheid werk. De beide auteurs, naast Frank van den Hoven (1962) is dat Geert de Bruijn (1948), gespecialiseerd in bronnenonderzoek en fotografie, hebben er elk zo'n vijfduizend uur in gestoken. Geen sinecure, want De Bruijn heeft een voltijd baan en Van den Hoven een baan voor halve dagen.

Het boek beschrijft per gemeente in detail de topografie, geschiedenis, de actuele stand van zaken en de toeristische infrastructuur van West-Brabant, waaronder Breda, Roosendaal en Bergen op Zoom. De meeste aandacht gaat echter niet uit naar deze al veel beschreven steden, maar naar de talrijke buurtschappen, landgoederen en natuurgebieden in het 'buitengebied' van de regio waaraan De Bruijn en Van den Hoven hun hart verpand hebben. In totaal beschrijven ze maar liefst zevenhonderd 'locaties' in veertien gemeenten, waaronder driehonderd buurtschappen die in de bestaande lokale en regionale literatuur 'stiefmoederlijk' zouden

worden behandeld. Van den Hoven: 'In onze optiek is een buurtschap, net zo goed als een stad of dorp, een zelfstandige entiteit met een ontstaansgeschiedenis die aandacht waard is. Een buurtschap is voor buitenstaanders vaak onzichtbaar, omdat er lang niet altijd een plaatsnaambord staat. Om de buurtschappen beter op de kaart te krijgen, hebben we de West-Brabantse Buurtschappenprijs ingesteld. De eerste keer is die prijs gegaan naar Oosteind, dat als enige dorp in de regio zijn buurtschappen goed op de kaart zet door er borden te plaatsen met informatie over hun geschiedenis. Dat moet meer gebeuren.'

Elke 'locatie' krijgt gemiddeld een pagina. Daarnaast zijn ruim tweehonderd pagina's gevuld met de regionale context van deze locaties (West-Brabant, en Noord-Brabant als geheel); met een uitgebreide toelichting bij thema's als dagelijks leven, eten en drinken, ruimte-

lijke ordening, toerisme en (volks)cultuur; fiets- en wandelroutes, registers en wat dies meer zij.

Dozen vol

Het boek over Baronie en Markiezaat moet het eerste worden in een lange reeks. Van den Hoven: 'Aanvankelijk was ik van plan om een serie van twaalf delen te maken, een deel per provincie. Al snel bleek in het geval van Brabant, dat de dozen vol bronnenmateriaal - boeken, krantenartikelen, foto's, oude prentbriefkaarten en plattegronden - die werden aangedragen door mensen uit de streek zoveel interessants opleverden, dat het nooit in een eindelijk werk zou passen. Dus toen hebben we de boel opgesplitst in Oost- en West-Brabant, te beginnen met West. Maar ook voor West-Brabant bleken we veel te veel te hebben. Uiteindelijk hebben we ons beperkt tot Baronie en Markiezaat. En we gaan nu verder met het tweede deel van West-Brabant, dat handelt over Biesbosch, Land van Heusden en Altena en de Langstraat. Dat moet in 2003 verschijnen. Voor de komende jaren hebben wij verder concrete plannen voor delen over de Krimpener- en Lopikerwaard, Zeeuws-Vlaanderen, Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, en Zuid-Limburg. We kunnen nog wel even vooruit, want heel Nederland kan in ongeveer vijftig streken worden ingedeeld die de zelfde omvang hebben als Baronie en Markiezaat samen.'

Rijk wordt Van den Hoven er niet van. Van den Hoven: 'Ik heb nu eenmaal een ontembare drang om dit te doen. Ik wil door de aspecten topografie, cultuurhistorie en toerisme te combineren als het ware een toegevoegde waarde aan het boek geven. Daarin zit mijn plezier. Maar de financiële kant weegt zwaar. Zo'n boek maken kost een paar ton. De financiering was gelukkig geen probleem, omdat ik toevallig onlangs mijn huis heb verkocht en met mijn vriendin, die al een huis had, ben gaan samenwonen. Anders had ik een tweede hypotheek op mijn huis moeten nemen. Wij hechten namelijk erg aan onze onafhankelijkheid als auteur. We hebben bewust geen cent subsidie gevraagd. We hoeven geen enkele broodheer naar de mond te praten.'

Inmiddels zijn de eerste welwillende recensies verschenen in de lokale en regionale pers. De verkoop loopt nog niet storm. Van den Hoven: 'Er zijn vijfduizend exemplaren gedrukt, en we hopen die de komende jaren vooral in de regio zelf af te zetten. De prijs is bescheiden voor wat het boek te bieden heeft, maar misschien toch nog te hoog om het op grote schaal als verjaardagscadeau of relatiegeschenk aan te schaffen.' Niettemin: met bijna zeshonderdduizend inwoners in de regio, plus tweede woningbezitters, toeristen en anderen, zou zo'n oplage toch zonder al te veel problemen verkocht moeten kunnen worden.

Geert de Bruijn en Frank van den Hoven (2001) *Op ontdekkingstocht door West-Brabant: Baronie en Markiezaat; topografisch, cultuurhistorisch en toeristisch handboek*. 991 p., ongeveer 1000 afbeeldingen. Leerdam: uitg. Filatop (Frank van den Hoven), ISBN 90-803027-4-0, 39,95 euro. Zie ook: www.filatop.nl.

